

РЕЦЕНЗИЯ

От: **доц. д-р Венелин Николаев Бошнаков**
Университет за национално и световно стопанство
Професионално направление 3.8 „Икономика“,
Научна специалност „Статистика и демография”

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „**доктор**“ по професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Статистика и демография” в УНСС

Автор на дисертационния труд: **Милен Георгиев Иванов**
Тема на дисертационния труд: **Статистическо изследване на инфлацията в България за периода 2000 - 2019 г.**

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1087 / 14.04.2021 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът е зачислен в докторантура от задочна форма на обучение към катедра „Статистика и иконометрия“, Факултет „Приложна информатика и статистика“ на УНСС, по научна специалност „Статистика и демография“ съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 961/20.04.2015.

Милен Георгиев Иванов е роден през 1988 г., завършва висше образование в УНСС по спец. „Икономика на недвижимата собственост“ (ОКС „бакалавър“) през 2012 г. и в СУ „Св. Кл. Охридски“ по спец. „Статистика и иконометрия“ (ОКС „магистър“) през 2014 г. През периода 2014-2016 г. работи като специалист-анализатор на данни в компанията „Bulgarian Online Research”; от 2016 до 2019 като експерт в БНБ; от 2019 г. като специалист по анализи и прогнози в компанията ЕВН Трейдинг.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд е разработен на 198 страници основен текст, като е структуриран в увод, три основни глави и заключение. Приложен е списък на използваните литературни източници, таблици с

изходни данни, както и с получени емпирични резултати. Библиографската справка включва 115 източника, основната част от които на английски език, и 32 заглавия на български език. Изложението съдържа 68 фигури и 35 таблици.

В уводната част е представена актуалността на избраната тема, като е формулирана целта на разработката, а именно да се изследва състоянието, факторната обусловеност и динамиката на инфлационните процеси през периода 2000-2019 г. в България, и на тази основа да се изградят научно обосновани прогностични модели и прогнози. За постигането на тази цел са формулирани и последователно изпълнявани в изложението седем изследователски задачи. Като обект на дисертационния труд са изведени инфлационните процеси в България с обхват периода от 2000 до 2019 г. Основен компонент на предмета на изследването е факторната обусловеност на инфлацията и нейни възможни измерители. Формулирани са три работни хипотези, както и основна изследователска теза. Тя поставя акцент върху твърдението, че *„детайлният анализ на динамиката и структурата на инфлацията е средство, което би помогнало за по-точната оценка на инфлационната същност, както и за по-прецизното прогнозиране на общото равнище на цените“*.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Първата глава съдържа изложение на теоретико-методологическите основи на статистическото изследване на инфлацията и инфлационните процеси. Разгледани са основни икономически ефекти и последици от инфлацията, както и източниците на данни за измерване на индикаторите. Във втората глава са изложени елементи на теоретичния модел за изследване на инфлационните процеси и тяхната факторна обусловеност. Представени са в стегната форма статистическите методи, възприети в разработката за провеждане на емпирично изследване, а именно експоненциално изглаждане, ARMA модели, множествена регресия, векторни авторегресионни модели, модели с променливи с различни честоти, динамични факторни модели. Изложени са резултатите от проведеното емпирично изследване на динамиката и факторната обусловеност на инфлационните процеси в България за посочения период. Проведен е сравнителен анализ на прогностичните резултати относно динамиката на ИПЦ, получени чрез алтернативни модели. Заключението съдържа кратко изложение на основните изводи, обобщаващи получените резултати от изследването.

Могат да се изведат следните основни постижения в разработката:

1) адаптирани са модели на факторна обусловеност на динамиката на ИПЦ при използване на алтернативни независими променливи, като са

генерирани съответните прогнозни стойности, въз основа на които е направен сравнителен анализ на аналитичния потенциал на моделите;

2) получени са актуални емпирични резултати за факторната обусловеност на динамиката на темпа на инфлация в България след въвеждането на валутния борд чрез приложение на алтернативни методологии за динамично моделиране;

3) чрез осъществен прогностичен анализ на динамиката на ИПЦ в България са изведени полезни резултати относно потенциала на различните методологии за генериране на краткосрочни прогнози за темпа на инфлация;

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Могат да се изведат следните основни научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

1) Въз основа на задълбочено изследване на различни аспекти на теорията и измервателните подходи към инфлацията са предложени авторски схеми-модели за факторната обусловеност на инфлационните процеси. Те допринасят за усъвършенстване на методологията за емпиричен анализ на инфлацията и нейните детерминанти в дадена страна.

2) Чрез осъществената апробация на включените алтернативни модели са получени нови емпирични резултати относно факторната обусловеност на инфлацията в България за периода 2000-2019 г.

3) Предложен е авторски комбиниран модел за прогнозиране на инфлацията в България, интегриращ методите с най-добри резултати относно прогностичните грешки, оценени ретроспективно.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Към дисертационния труд са приложени три самостоятелни научни публикации, от които една статия в индексирано списание и два доклада на престижни научни форуми. Посочените публикации отговарят на минималните национални изисквания за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по горепосоченото професионално направление, като отразяват в значителна степен основните постижения на дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът към дисертационния труд има оптимален обем и структура, като представя в стегнат вид основните постижения и получени резултати в разработката.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Разработката свидетелства за сравнително добрата осведоменост на автора по специфичните въпроси на анализа на динамика, както и на зави-

симости при времеви редове. Висока оценка заслужава и стремежа му да търси емпирични резултати в сравнителен план между алтернативни методи, като съпоставя получаваните чрез тях резултати. Същевременно, липсва достатъчно критичен анализ на възможните причини, поради които възникват противоречиви резултати от приложението на алтернативните методологии. Заключение би било по-съдържателно, ако очертаваше по-ясно насоките за развитие и нуждите от по-нататъшна изследователска работа по отношение на инфлационните процеси и техните детерминанти.

Бих отправил следните въпроси към дисертанта: според него, какви предпоставки от определен характер (информационни и/или организационни и/или технически и/или други) са необходими, за да се развие една детайлизирана аналитична система, генерираща навременни и същевременно достатъчно прецизни резултати по прогнозиране на инфлацията въз основа на предвиждания и сценарии за поведението на нейните детерминанти? Съществуват ли в някаква степен такава система сега (на национално или корпоративно равнище) и кои според него могат да се определят като „ключови“ предпоставки и ресурси, които биха имали решаващо значение за успешното развитие на една такава прогностична система?

8. Заключение

Рецензията дисертационен труд свидетелства за притежаваните знания и умения на дисертанта да провежда самостоятелно научно-приложно изследване, използвайки целево обосновани методи за анализ на динамиката и факторната обусловеност на инфлационните процеси. На базата на горе-изложената преценка относно представената разработка считам, че са изпълнени изискванията на ЗРАСРБ (чл.6), Правилника за приложение на ЗРАСРБ (чл.27) и Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научна степен и за заемане на академични длъжности в УНСС относно получаването на ОНС „Доктор“. Давам **положителна оценка** на дисертационния труд, като предлагам на научното жури да присъди на Милен Георгиев Иванов образователна и научна степен „Доктор“ по професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Статистика и демография“.

17.05.2021 г.
гр. София

.....
/ доц. д-р В.Бошнаков /